СВОБОДА

LIBERTY

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА“.

Рôкъ IV. Шамокінъ, Па. Четвергъ 18-го Червня 1896. Число 25.

Календарь.

Червень.

18	Ч.	Висаріона. Иларіона
19	П.	Теодота св.
20	С.	Теодора страт., Ефрема
21	Н.	4. по СОШ. Кирила. Теклѣ
22	П.	Тимотея, леке. Ант.
23	В.	Вартоломея и Варнавы
24	С.	Онуфрія вел., Петра ат.

Змѣстъ.

Вôдъ Редакціи.

Просимо нашихъ предплатникôвъ, щобы надсылали предплату — если хотять, щобъ въ „Свободѣ“ мали що цѣкавого и поучаючого читати. — Кождый добре знае, що выдаване газеты коштуе великй грошѣ. Най-же кождый заплатить то, що ему належить ся заплатити, а Редакція певно выповнить совѣстно свою задачу, якъ до теперь выповняла. Крôмъ газеты мы выдаемо и книжочки цѣкавй, якъ отъ теперь выйшла книжочка: „Образки зъ Америки“. Мы кождого мѣсяця готовѣ выдати одну поучаючу книжочку, якъ знайде ся достаточне число людей, котрй схотять читати и заплатити. Грошѣ за „Свободу“ можь посылати, або просто до Редакціи, або доручати нашимъ аґентамъ.

Головна III. Конвенція „Союза“ вôдбула ся 2. с. м. въ Mt. CARMEL, PA.

(Конець.)

Важнѣйшй змѣны статутôвъ „Р. Н. С.“

Найбôльше значѣне для будучого розвою товариства „Р. Н. Союза“ есть безпечно змѣна § 15. въ той способъ, що вôдъ теперь будесь принимати до „Союза“ лишь тыхъ людей, котрй мають не менше 16, а не бôльше 45 лѣтъ. Въ звязи зъ тимъ стоить также рѣшене, щобы членôвъ, котрыхъ жены въ часѣ вступу ихъ до „Союза“ мають бôльше якъ 45 лѣтъ, уважати за самотныхъ, т. е. посмертне за такй жены не платити. Рѣшене тое мае свою пôдставу въ тôмъ, що жена маючи въ часѣ приступленя еѣ мужа до „Союза“ 45 лѣтъ, есть вже дуже старою, може за рôкъ-два вмерти, а „Союзъ“ выплачуючи посмертне за такй жены мавъ бы велику втрату.

Рôвножь ухвалено на будуче докладно означити способъ приниманя новыхъ членôвъ, выдати спеціяльнй друки для выповненя кандидатами, неменше и грамоты членьскй, котрй-бъ мали значене полисъ асекураційныхъ.

Дальше рѣшено, що того тôлько члена уважае ся за женатого, що мае слюбну жену и жіе зъ нею въ згодѣ, (не розôйшовъ ся зъ нею) безъ взгляду на те, чи она въ Америцѣ, чи въ краю. Самотный членъ „Союза“ сли ся пôзнѣйше оженить, мусить до 30 днѣвъ подати до вѣдомости секретаря имя и прозвище, мѣсце походженя, вѣкъ и т. д. свои жены, пôдъ карою утраты запомоги въ разѣ еѣ смерти.

Ухвалено также вôдъ теперь не принимати нѣкого за „старого члена“ т. е. такого, котрый по заплаченю належитости за 3 мѣсяцѣ взадъ мавъ-бы вôдразу право на посмертне.

Сли членъ „Союза“ иде до краю зъ намѣромъ вернути назадъ до Америки и хоче и на часъ подорожи належати до тогожь товариства мусить заплатити мѣсячне за 6 мѣсяцѣвъ напередъ и сли до 6 мѣсяцѣвъ не верне, анѣ не зашле грошей знову напередъ, перестае бути членомъ.

Членъ, що 3 мѣсяцѣ не платить до „Союза“, тратить право до посмертного; вôдзыскуе его однакъ, сли въ слѣдуючихъ двохъ мѣсяцахъ заплатить весь свôй довгъ, але пôдъ условіемъ, що вôнъ не захорувавъ въ тыхъ послѣдныхъ мѣсяцахъ. Но такій членъ, котрый не платить черезъ 3 мѣсяцѣ за-для хоробы, котру вôнъ дôставъ въ протягу тыхъ першихъ 3 мѣсяцѣвъ, може на повѣдомлене Выдѣлу о своей хоробѣ, достати позволене заплатити свою належитôсть, ажь въ 5-тôмъ мѣсяци и до того часу мае право до посмертного.

Ухвалено дальше, що посмертне мае зôстати и на дальше $500 за чоловѣка а $250 за жѣнку и мае выплатитись спадкоемцямъ, если смерть наступила безъ вины померлого, взглядно померлои.

Крôмъ того рѣшено запомагати членôвъ на выпадокъ калѣцтва и нездôбности до працѣ, але также лишь пôдъ условіемъ, що таке калѣцтво, або нездôбнôсть до працѣ наступила безъ вины члена. Запомога тота мае выносити за одно око, руку, або ногу $100; за ногу и руки страчену вôдразу $250, а за двѣ руки, двѣ ноги, або обое очей $500. При першихъ двохъ родахъ запомоги т. е. $100 и $200, вспоможеный зôстае и дальше членомъ „Союза“, платить вкладки и т. д. Той однакъ, хто дôставъ $500, перестае вже бути членомъ „Союза“.

Дальше ухвалено утворити желѣзный фондъ „Союза“, вôдтягаючи зъ кождои мѣсячнои вкладки члена на тую цѣль по 10 цен. Фондъ той мае бути ненарушимый и лишь процентъ зъ него можь уживати.

Кошты пересылки мѣсячныхъ вкладокъ мають покрывати дотычнй члены.

Члены „Союза“ зъ якогось плейзу мають право высылати на Конвенцію слѣдуюче число делеґатôвъ: до 50 членôвъ одного; 50—100 двохъ; 100—150 трехъ.

Наконець ухвалено, що комисія контрольна мае бути заразомъ апеляційнымъ судомъ, передъ котрымъ кождый членъ може скаржити ся, если-бы чувъ ся покривдженымъ въ своихъ правахъ членьскихъ, черезъ котрого зъ урядникôвъ, або другого члена, що на Конвенціи кождый делеґатъ мае право впростъ внесеня ставити и що поодинокй члены „Союза“ могуть на Конвенціяхъ также присуствовати, але безъ права голосованя. Крôмѣ того выбрано комисію еміґраційно-кольонізаційну до котрои ввôйшли яко предсѣдатель Ив. Глова, касіеръ О. Т. Обушкевичь, секретарь О. Ив. Арданъ. Порѣшено фондъ „Еміґраційного Дому“ передати до роспорядимости тому комітетови и завôзвати О. Гр. Грушку, щобъ суму зложену на его руки на „Е. Дôмъ“ передавъ касіерови комітету О. Т. Обушкевичови. — Порѣшено выдати „Календарь“ на рôкъ 1897 коштомъ тов. „Союзъ“ зъ котрого чистый зыскъ прійшовъ-бы на желѣзный фондъ товариства. Выдавництво „Календаря“ поручено О. Н. Дмитрову. — Порѣшено дальше більовати касіера на сей рôкъ на $1000 и другй поменшй справы, котрй будуть помѣщенй въ новыхъ статутахъ, що не задовго будуть выготовленй.

По полагодженю внесень Выдѣлу, здала комісія контрольна справоздане зъ провѣреня рахункôвъ и веденя книгъ товариства. Понеже знайдено все въ найлѣпшôмъ порядку, тожь на внесене О. М. Стефановича удѣлено уступаючому Выдѣлови абсолюторіюмъ и подяку за точне и безкористне ведене справъ „Союза“. По выборѣ нового Выдѣлу, котрый мы вже оголосили въ ч. 23. „Свободы“, оголосивъ предсѣдатель Конвенціи О. Т. Обушкевичь порядокъ дневный за вычерпаный и подякувавши уступаючому Выдѣлови за точну и солідну працю (мимоходомъ треба згадати, що бувшому секретарови заспѣвали грôмко наше „многая лѣта“) замкнувъ зборы, повѣдомляючи, що будуча Конвенція вôдбуде ся въ 1897 р. въ McAdoo, Pa. Конвенція тревала вôдъ годины ½11 — до год. 9 вечеромъ зъ малою перервою обѣдовою. Запо[illegible] кольонізацію“ не мôгъ вôдбути ся за-для спôзненои поры. Про справы кольонізаційнй мы подамо докладнй информаціи въ будучôмъ числѣ „Свободы“.

Здавалобъ ся, що треба бы на тôмъ скôнчити справоздане сегорôчнои Конвенціи „Союза“. Годѣ однакъ замовчати про часть неофіціяльну Конвенціи — а се про той часъ, коли делеґаты позасѣдали були до вспôльного стола въ гостиннôмъ домѣ О. Н. Дмитрова. Якъ одна родина, бо рôднй сыны однои матери Руси засѣли до вспôльного стола. Ту вже не проводивъ Зборамъ О. Т. Обушкевичь — предсѣдателемъ була наша народна руска пѣсня, а еи гôднымъ заступникомъ О. М. Стефановичь. Пôшла пѣсня за пѣснею и стало весело и вôдрадно. Русины галицкй и угорскй знайшли ся разомъ на чужôй земли очарованй незрôвнаною пѣснею рускою. Мотивы чисто-народнй звѣснй дуже добре и угорскимъ Русинамъ зъ дуже маленькими змѣнами. Чижь се не найлѣпшій доводъ, що мы обопôльно остали рôдными братами, хоть гнетенй рôжными ворогами?

Вечеромъ того дня за вечерою, делеґаты зъ далекихъ свѣтôвъ просидѣли до пôзнои ночи слухаючи рôднои пѣснѣ. А якъ вже заспѣвали: „Ой тамъ при долинѣ, тамъ двѣ Катеринѣ ячмѣнь жнуть“..... то оденъ зъ делеґатôвъ дававъ всейчасъ „зонтикъ“ пива, щобъ его тои пѣснѣ навчити — и се характеристичне!

Отъ такъ радили й забавляли ся Русины американьскй, члены „Руско-Народного Союза“.

Делеґатъ.

Вôдозва.

На сегорôчной конвенціи „Союза“ припоручено менѣ занятись выдаванемъ „Календаря“ для Амер. Русинôвъ. Потребу такъ популярнои книжки вôдчувае кождый письменный чоловѣкъ, одже не потрѣбую доказовати, що „Календарь“ въ кождôй хатѣ амер. Русина мусить находити ся. Щобъ однакъ та конечно потрѣбна книжка вôдповѣла бодай въ части своей цѣли, звертаю ся до всѣхъ Амер. Русинôвъ, щобъ схотѣли ласкаво спомогчи мене въ тôй нелегкôй роботѣ. Передовсѣмъ прошу Всч. ОО. о коротку, а точну історію церкви, якъ также о фотоґрафіи (взглядно кліши церкви) и о звѣстки про братства, якй въ кождôй парохіи находять ся. Дальше звертаю ся зъ просьбою до нашихъ бізнесістôвъ, щобъ схотѣли подати свои адвертайзменты, котрй по умѣренôй цѣнѣ будуть умѣщенй въ „Календари“. При адвертайзментахъ потреба запотувати и рôкъ заложеня, якъ также и другй важнѣйшй даты. Въ тôмъ взглядѣ вышле ся въ короткôмъ часѣ квестіонарь, котрый схотять дотычнй люде докладно выповнити. Такій квестіонарь розôшле ся и Всч. Отцямъ духовнымъ для точного выповненя історіи нашихъ церковъ и Братствъ.

Вôдъ Вашои помочи Всч. Огцѣ и Братя буде залежати точне и повне выдане такъ конечно потрѣбного выдавництва, якимъ по всюды являеть ся „Календарь“.

Въ кôнци заявляю, що я готовъ зъ усѣми информаціями служити людямъ, котрй мають обовязокъ выдати [illegible] го тов. „Соединенія“. Насъ тысячки Русинôвъ въ Америцѣ. Навѣть чотыри рôжныхъ календарôвъ було-бы мало, еслибъ мы схотѣли обдѣлити всю нашу Братію потрѣбною, поучаючою книжкою. Вспôльна робота, бо вспôльна цѣль, доведе до користныхъ результатôвъ.

Нашъ „Календарь“ выйде накладомъ тов. „Союзъ“ — чистый доходъ припаде на желѣзный фондъ „Союза“.

Зъ поважанемъ:

О. Несторъ Дмитрôвъ,
Mt. CARMEL, PA.
P. O. Box 599.

(3)

НАРОДНЫЙ РУХЪ АВСТРО-УГОРСКИХЪ РУСИНОВЪ.

(1772-1896)

НАПИСАВЪ

М. Павликъ.

(Дальше).

1833 р. Полякъ Залескій выдавъ у Львовѣ збôрникъ народныхъ пѣсень — польскихъ и рускихъ. Шашкевичь и товаришѣ его, що й вôдъ себе дали до того збôрника рускй народнй пѣснѣ, гордй були тымъ, що Залескій, у передмовѣ, ставивъ рускй народнй пѣснѣ выше польскихъ, та дуже розлютили ся за те, що рускй пѣснѣ надрукованй помѣжь изъ польскими, та ще й латинскими буквами, и що Залескій радивъ Русинамъ держати ся въ письменствѣ купы зъ Поляками. Шашкевичь и товаришѣ рѣшили, на перекôръ сему, выдати рускій народный збôрникъ, похожій на той, що бувъ выдавъ на Украинѣ Михайло Максимовичь, еще въ 1827 р. Збôрникъ Шашкевича мавъ называти ся „Зоря“ и складати ся зъ рускихъ народнихъ пѣсень, власныхъ вѣршôвъ та оповѣдань и перекладôвъ изъ чужихъ — славянскихъ мовъ. Усе те въ простонародной рускôй мовѣ. Та львôвска цензура не позволила выдати тои книжки. На щасте, Головацкій перше, нѣжь давъ въ цензуру, переписавъ бувъ усю рукопись „Зорѣ“, — окрôмъ статѣ Шашкевича про Хмельницкого, котра потôмъ запропастила ся, — и пôславъ опôсля рукопись до Пешту сербскому патріотови й письменникови Гр. Петровичу, просячи его напечатати тамъ книжку пôдъ новою назвою: „Русалка Днѣстровая“, котру давъ ѣй самъ М. Шашкевичь. Грошѣ на друкъ книжки жертвувавъ Микола Верещинскій, директоръ окружнои школы въ Колсмыѣ, щирый Русинъ, съ котрымъ Головацкій познакомивъ ся пôдъ часъ своеи вандрôвки по Галичинѣ, на вакаціи въ 1832-34 р. Тыми роками Головацкій бувъ и на Угорщинѣ, де въ Пештѣ кôнчивъ філософію и познакомивъ ся зъ Гр. Петровичемъ и другими славянскими патріотами зъ Угорщины, особливо Сербами. Гр. Петровичь згодивъ ся доглянути друкъ книжки, а позаякъ у Пештѣ цензура була вôльнѣйша, нѣжь у Львовѣ, то „Р. Днѣстровая“ й побачила свѣтъ божій. То було въ року 1837. Заразъ же увесь накладъ „Р. Днѣстровои“ въ 1000 прим. выслано въ нашу половину Австріи, и то 100 прим. у Вѣдень (бачить ся на руки Ив. Головацкого, що тамъ ходивъ на медицину), а 900 прим. у Львôвъ, на руки Якова Головацкого, що тодѣ кôнчивъ семінарію разомъ изъ Шашкевичемъ и Вагилевичемъ.

Се стало ся въ дуже прикрый часъ для рускихъ семинаристôвъ у Львовѣ, и наробило товаришамъ не мало лиха. Колька рокôвъ передъ тымъ, польскимъ демократамъ повело ся звербувати до тайного революційного товариства 10 рускихъ семинаристôвъ для вôдбудованя Польщѣ, т. е. мѣжь инчимъ и для вôдорваня Галичины вôдъ Австріи и, — якъ ихъ запевняли Поляки, — для скасованя панщины. Розумѣе ся, нѣ до чого не прійшло. Ихъ молодечій революційный запалъ скоро минувъ ся безъ слѣду: вони покôнчили богословіе, поженили ся и по пували собѣ супокôйно. Коли се одинъ изъ нихъ, Десидерій Гречанскій у Бережанахъ, зôйшовъ зъ ума на тôмъ, що задумувавъ израдити цѣсаря. Вôнъ пôшовъ до бережанского старосты, наговоривъ самъ на себе и зрадивъ усѣхъ своихъ товаришѣвъ: Минчакевича, Кульчицкого, Крижановского, Покинского, Гадзинского й инчихъ. Розумѣе ся, зробивъ ся страшенный гвалтъ, що головна зрада, немовь змія, заповзла и мѣжь вѣрныхъ Русинôвъ, и святе обурене обхопило Рутенцѣвъ, особливо старшину духовну. Митрополитъ рускій, Михайло Левицкій, выдавъ рабôвъ божихъ цѣсарскому урядови для строгого покараня. Ихъ арештовано и позасуджувано на многорôчну тяжку вязницю до Шпільбергу — пекла для політичныхъ переступникôвъ, противъ порядкôвъ Австріи. Засудженй рускй попы були смирнй, невиннй люде. Вони знали ся зъ „рускою трôйцею“ и деякй зъ нихъ прислали були народнй пѣснѣ для „Русалки Днѣстровои“, черезъ що Шашкевичь пропечатавъ ихъ прôзвища въ передмовѣ до „Р. Днѣстровои“. „Русалка Днѣстровая“ надôйшла до Львова саме въ часы великои трѣвоги въ схôдной Галичинѣ зъ поводу названого процесу, — еѣ взяли до цензуры, побачили пропечатанй прôзвища „головныхъ зрадникôвъ“, и урядъ кинувъ ся и на „руску трôйцю“ за те, що вони буцѣмъ то були въ змовѣ зъ тамтыми. На щасте цензоръ рускихъ книжокъ, о. Левицкій, що мусѣвъ цензуровати й Русалку Днѣстровую, — оказавъ ся чеснѣйшимъ чоловѣкомъ: вôнъ домôгъ ся вôдъ уряду, щобы слѣдство зъ винными зробила сама семінарска старшина. Се вратувало „руску трôйцю“ вôдъ Шпільбергу, та не вратувало ихъ вôдъ переслѣдуванъ св. Юра, анѣ „Русалки Днѣстровои“. Цензоръ сконфіскувавъ „Русалку“, всѣ еѣ примѣрники захопивъ св. Юръ, — а противъ „трôйцѣ“ выступивъ люто.

Головацкого й Вагилевича, що по гôркôй бѣдѣ скôнчили семінарію 1839 р., митрополитъ Левицкій не хотѣвъ высвятити, именно Головацкого выдержавъ такъ чотыри роки, а Вагилевича, що нѣкому не любивъ кланяти ся, ажь сѣмъ рокôвъ. Та й выдумавъ для нихъ якусь нову инквізицію: два попы мусѣли присягнути за нихъ, що вони не належать до тайного товариства, не грають у карты, не пють, не курять и т. и. А вôдъ Вагилевича митрополитъ вымусивъ и письмо, що не буде нѣчого писати анѣ друкувати, анѣ въ краю, анѣ заграницею!! Головацкій, що, якъ найдотепнѣйшій, узявъ ся бувъ выговорювати всѣхъ трохъ, — обернувъ ся бувъ по помôчь мѣжь инчимъ и до ректора львôвскои семінаріи, Гр. Яхимовича, пôзнѣйшого митрополита, котрого потôмъ Русины зробили своимъ богомъ. Головацкій росповѣвъ ему щиро, що „трôйця“ думае робити для рускои народнои справы, що въ тôмъ нема нѣчого гôдного кары, просивъ оступити ся за ними — та даремне: Яхимовичь умывъ рукп вôдъ усего, сказавъ, що все залежить вôдъ поліціи й уряду, и вôдправивъ Головацкого до адвоката. „Мôй професоръ, мôй ректоръ, мôй отець духовный, — думавъ собѣ по дорозѣ Головацкій, — не може менѣ порадити — безсердечный!“

Нарештѣ высвятили обохъ, та не дали имъ супокою и потôмъ. Головацкого дали до Мики-

SVOBODA

(LIBERTY.)

Weekly Paper

The only Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken.

Published at 144, South Franklin st; Shamokin, Pa. of each week by the Svoboda Publishing Co.

ADVERTISING RATES:

One inch per annum...$ 10.00

„ „Six months. „ 6.00

All comunications should be addressed to:

„Svoboda" Printing Office

144 S. Franklin, st,

Shamokin, Pa.

Предплата рôчна 2.00

До старого краю........ 3.00

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высылати пôдъ адресу:

To "Svoboda" Printing Office

144 S. Franklin, st.

Shamokin, Pa.

Наша газета выходить що тыждня въ Четверъ.

Entered the post office at Shamokin, Pa. as second class mail matter.

УВАГА.

Хотячѣ приступити до „Союза" най посылають вступне и мѣсячне до касіера.

Mr. Gr. Chylak
Olyphant Pa.

И увѣдомити секретара пôдъ адресою.

Rev. N. Stefanowicz
715 Carson str.
S. S. Pittsburg, Pa.

ВѢСТИ ЗЪ АМЕРИКИ.

Дописи „Свободы".

Olyphant, Pa.

Почтенна Редакціо!

Даруйте менѣ, що невыразно написано, бо лѣпше не вмѣю, друковане то я читаю; я постановивъ вамъ где-що написати, але то що менѣ люде говорили. Я знаю що „Свободу" богато читають, тай тому прошу, если будете могли прочитати то подайте, що люде думають. — Мôй кумъ Папатій пришли до мене, тай кажуть, що нещастя на деннôмъ порядку; того въ майнахъ, того на желѣзници, того въ фабрицѣ забило, або руки поломало. Лихѣ часы настають, ѣсти ся хоче, а бѣдный нашъ чоловѣкъ смерти въ очи ся пхае, абы тôлько на хлѣбъ насущный заробити. Но якже-жь тôй бѣдѣ запобѣчи? — кажу я. Дуже легко, вôдповѣдае кумъ. Теперь була Конвенція „Союза" тамъ зôйшли ся були нашѣ проводирѣ, а тѣ выбрали зъ межи себе людей зъ довѣріемъ, щобъ тѣ оглянули, якъ справа стоить зъ фармами на западѣ. Нашѣ Русины зъ Галичины майже всѣ господари, тому я думаю, що имъ не дуже трудно буде ся привыкати до плуга и не оденъ, котрый ускладавъ собѣ кôлька сотъ долярôвъ зъ охотою змѣнить свôй теперѣшный способъ житя, абы тôлько спокôйно собѣ мôгъ жити, а не выставляти ся на тысячнѣ небеспеченьства. Охоту вôнъ мае завсе до господарки, такъ вôнъ кôлька разы ѣде до старого краю, а въ короткôмъ часѣ вертае, трудно такѣ обставины, що чоловѣкъ той, що привыкъ лѣпше жити ту въ Америцѣ, трудно ему тамъ жити на тыхъ пару моргахъ, а до того земля зъужита — ту знову земля урожайна и не дорога, тôлько-бы треба людей, котрѣ-бы оглянули, якій климатъ, вода и все. Такимъ способомъ нашѣ люде стратили-бы охоту волочити ся по кôлька разы черезъ Океанъ, тай своимъ тяжко запрацьованымъ грошемъ не набивали-бы кишенѣ богачамъ. Я думаю, що справа тая буде ще на часѣ тôлько не вôдкладати. Богато больше ще менѣ кумъ наговорили, але я всего не написавъ, бо незнаю, чи прочитаєте. А мене самого закортѣло на фармы, бо я люблю черешнѣ и яблока.

Кумъ зъ Олифанту.

Прим. Редакціи. Въ слѣдующомъ числѣ „Свободы" оголосить ся, якъ далеко поступили роботы комітету кольонізаційного.

ВѢСТИ ИЗЪ СТАРОГО КРАЮ.

Допись зъ Руси Галицкои.

18. мая 1896.

(Рухъ еміграційный. — Рускии парохія въ Бразиліи. — Законъ противъ аґентôвъ еміграційныхъ. — Нашѣ школы. — Реформа податкôвъ. — Новый катастеръ податку ґрунтового. — Мітинги рускихъ и польскихъ хлопôвъ).

Урядова „Politische Correspondenz" (Вѣдень) пише, що нашихъ галичанъ вже даромъ до провінціи Парана въ Бразиліи не хотять вже жаденъ способъ перевозити. За те рады перевозять жиды людей зъ Краины, Стиріи и Хорватіи. Теперь звертають аґенты нашихъ еміґрантôвъ до пôвнôчнои части Бразиліи до провінціи Санъ Паольо и Мінасъ Гераесъ, де кліматъ дуже горячій и для нашихъ людей убійчій. Галичане народъ темный и непросвѣщеный; доти клопотало ся зъ ними бразилійске правительство, ажь остаточно замкнуло для нихъ лѣпшѣ части краю и допускае лишь туда, де жде ихъ скорше чи пôзнѣйше неминуча смерть. Такій самъ вѣсти подае галицка урядова „Gazeta Lwowska" и наша пôвурядова „Народна часопись". Зъ Збаражчины выслали були люде студента медицины Шміґера и двохъ чоловѣкôвъ до Генуи, щобы [illegible] чи то все правда. Посланцѣ мусѣли присягати, що по совѣсти розвѣдають и по правдѣ роскажуть. Ихъ розвѣдины потвердили все, що мы доси вамъ писали, теперь они остерѣгають народъ передъ еміґрацією до Бразиліи...

Найновѣйшѣ вѣсти е такій, що Кардиналъ Сембратовичь вже сими днями высылае до Бразиліи на свôй коштъ одного священника, а окрôмъ того ще три ѣдуть на охотника. (О. Николай Роздольскій вже поѣхавъ). Тѣ чотыри Отцѣ духовнѣ мають зъорґанізувати рускій парохіи въ Бразиліи. Зъ священниками ѣдуть также два делегаты галицкого краевого, щобы розглянути положене еміґрантôвъ въ Бразиліи.

Тымчасомъ 12. мая въ Радѣ державнôй у Вѣдни поставили польскій послы графъ Пінінській, д-ръ Рутовскій и д-ръ Вельовейскій, яко внесене проектъ закона, котрый накладае кары (8 днѣвъ до шесть мѣсяцѣвъ арешту) на аґентôвъ еміґраційныхъ (безъ дозволу власти) и дальше кара (строгій арештъ вôдъ шесть мѣсяцѣвъ до двохъ рокôвъ, окрôмъ того грошева кара до 4000 зр.) на тыхъ, що пускають мѣжь народъ туманы и фальшивѣ інформаціи про „рай бразилійскій", щобы людей наклонити до еміґраціи. Сей законъ здае ся буде сими днями ухваленый.

Нашъ проектъ орґанізаціи руху еміграційного (гляди ч. 18-те) приняли рускѣ газеты симпатично, а навѣть деякѣ („Народна Часопись", „Буковина") передрукували. Очевидно се нѣчо не помогло и доси не чувати нѣчо про серіозну орґанізацію.

Коли вже говоримо про те, якъ то навѣть въ Бразиліи покидають ся нашимъ хлопамъ лишь для того, що вôнъ темный и непросвѣщеный, то и не вôдъ рѣчи буде роскавати про нашѣ народнѣ школы. Польскій хлопъ посолъ Вуйцѣкъ зъ Краковского подае, що теперь бракуе намъ ще 2000 школъ по селахъ, черезъ то 760000 дѣтей зостае безъ науки. Зъ побудованыхъ вже школъ стоять больше 300 порожнѣ. Не дивниця [illegible] четверта часть дорослыхъ людей умѣе читати, письменныхъ розумѣе ся е ще менше. Найгôрше въ повѣтѣ Богородчаны, на 56,205 мешканцѣвъ знае читати лишь 3000, а писати ледве 1000 людей. За то процвитають корчмы и маемо ихъ 21000! Дрантива галицка автономія живить собою тысячѣ збанкротованыхъ шляхтичѣвъ и такъ званыхъ „повстанцѣвъ", а на народну просвѣту выдае дуже мало. Народнѣ учителѣ покидають посады и идуть на писарѣвъ, або до сторожѣ скарбовои, они не въ силѣ выжити зъ дуже мізерной пенсіи. Якъ хто собѣ постелить, такъ и выспить ся! Галичина вже теперь збирае посѣяне зерно, цѣла бразилійска еміґрація являе ся по-при економічну пужду головно плодомъ темноты и легковѣрности масъ народныхъ.

Передъ чотырма днями ухвалила Рада державна (парляментъ австрійскій) новый законъ про реформу податку доходового, черезъ те контингентъ податку ґрунтового обнизить ся, а то заповѣдае деяку полекшу для хлѣборобôвъ. Доси богато доходôвъ особистыхъ и капиталôвъ не були оподаткованѣ. Новый законъ присиловуе кождого, хто мае понадъ 600 злр. рôчного доходу, платити податокъ. Податокъ доходовый буде проґрессивный, то значить вôдъ меншого доходу пôсля меншои скалѣ, вôдъ бôльшого пôсля высшои, дорожшои. Теперь бодай тѣ, що живуть зъ ренты або зъ обтинаня купонôвъ вôдъ акцій, будуть мусѣли также платити податокъ.

Рускѣ хлопы въ численныхъ петиціяхъ до Рады державнои домагають ся нового катастру податку ґрунтового. Теперѣшный зъ р. 1881 выходить лишь обшарникамъ (бôльшôй посѣлости) въ хосенъ. Комісіи потаксували хлопскѣ ґрунта до высшои клясы, якъ панськѣ, хочь по знесеню пôдданьства паны якъ разъ найлѣпшѣ ґрунты собѣ позахоплювали. Такъ само потакcували комісіи дохôдъ зъ поля о много высше якъ зъ рôлѣ, а то длятого, бо паны-дѣдичѣ мають ажь пôвчверта миліона (3,500,000) морґôвъ лѣса, а хлопы всего разомъ 400,000 морґôвъ. Тымчасомъ паны на лѣсахъ маеткôвъ доробляють ся, а у хлопа и патика на обôстю не запападешь. Противно е хлопскихъ дрôбныхъ ґрунтôвъ разомъ 4,860,000 морґôвъ, а паньскихъ 1,500,000. Длятого ґрунтовый податокъ высшій и хлопскѣ поля въ лѣпшихъ клясахъ. Паны повиннѣ-бы по справедливости платити за свои лѣсы рôчно два и чверть миліона ґульденôвъ податку, а що платять о 700,000 менше, то то очевидно надкладають хлопы при ґрунтовôмъ податку. Въ той способъ вôдъ 15 рокôвъ заплатили хлопы своею кервавицею за панôвъ—дѣдичѣвъ около 10,300,000 ґульденôвъ! За тѣ грошѣ можна-бы купити звыжь 50.000 морґôвъ подôльскои землѣ по 200 злр. Кôлько родинъ могло-бы прожививи ся? Теперь хлопови ґрунтова ґосподарка не выплачує ся, бо драчки за великѣ. Зазичує ся у жида-лихвара, продае ґрунтъ и утѣкае за море. Въ петиціяхъ розведено цѣле те шахрайство ясно и докладно...

Въ такихъ повѣтахъ, куда продеръ ся лучь свѣтла и де самѣ хлопы вже призадумали ся надъ своею судьбою и кривдою, кипить жите. Въ повѣтѣ перемыскôмъ оденъ хлопскій мітинґъ скликаный на 17. мая до Журавицѣ, другій на 27. мая до Рушельчичь. Дискусію выповняють справы громадскѣ и повѣтовѣ, а дальше реформа податку ґрунтового и доходового.

Мазуры мали 10. мая мітинґъ въ Маковѣ коло Миселениць. Скликавъ хлопъ посолъ Среднявскій, явило ся 400 хлопôвъ, а также кьсондзъ Стояловскій. Сей послѣдный аґітуе за програмою христіяньско-соціяльною, супротивъ него поставъ Среднявскій и боронивъ хлопскои програмы „Ludowego Związku". Вônъ казавъ, що не треба мѣшати религіи (вѣры) до политики, се двѣ зовсѣмъ окремѣ рѣчи. Зôбранѣ хлопы були за Среднявскимъ и высказали ему довѣріе.

Й. П.

Допись зъ Лемкôвщины.

Усте Руске 25-го мая 1896.

Дорогій краяне!

Скаржите ся, що робота иде планно, та що годѣ и на жите заробити, а оно и у насъ не лѣпше. Зарôбкôвъ нема, а що чоловѣкъ посѣе, тай то Панъ Богъ знае, чи буде хôснувати зъ него.

Отъ теперь 20 мая, впало на насъ велике нещасте. Въ цѣлôмъ Устю, въ Климковцѣ, Квятонѣ, Шквѣртнôмъ, Реґетовѣ и на околици впавъ градъ страшенный, а до того була ще буря и злива. Навѣть старѣ люде не запамятали такого. Шкоды страшеннѣ. Поле попрорпвало, а вѣтеръ бувъ такъ сильный, що мало хижи не порозвалювало. Засѣвы понищенѣ, цѣсарскій гостинецъ, що иде вôдъ Грибова до Высовы также зруйнованый, а градъ то еще о тыждень пôзнѣйше знаходили люде по поли. Та еще не конецъ на тôмъ, бо пару днѣвъ пôзнѣйше невеликій потôкъ Рôпка такъ зôбравъ, що декотрѣ хижи, що надъ водовъ таки вода рушала. Мимо того въ мѣсцяхъ не дуже ушкодженыхъ збôже показує ся не послѣдне и урожаѣвъ можь сподѣватись не найгôршихъ, кобы лишь боронивъ Панъ Богъ зновь вôдъ якои кары.

А. Ц.

Проводирь антисемітôвъ вѣденьскихъ Д-ръ Люеґеръ выголосивъ на одныхъ Зборахъ бесѣду, въ котрôй назвавъ нѣкчемными шубравцями и пôдлыми всѣхъ тыхъ людей, котрѣ берутъ участь въ угорскôй выставѣ. — Поневажь мѣжь тыми участниками выставы и цѣсарь находить ся, одже выточили Люеґерови процесъ за образу маестату.

Пôдчасъ коронаціи царя россійского всѣ представителѣ другихъ державъ, складаючи ґратуляціи царици цѣлували ей въ руку, навѣть посолъ Спол. Державъ зробивъ ту честь царици, хоть дипльоматичне право на се не позволяе. Оденъ тôлько посолъ французскій подавъ лишь руку царици. Цариця образила ся и не хотѣла вôдтакъ танцювати зъ нечемнымъ французомъ.

Хиньскій „Бісмаркъ" Li Chung Czang повертаючи зъ коронаціи царя россійского вступивъ до Берлина, щобъ зложити поклôнъ нѣмецкому цѣсарови. — Хиньскій „Бісмаркъ" выголосивъ бесѣду въ честь нѣмецкои державы, подяковавъ за услуги для Хинъ и выѣхавъ въ дальшу дорогу. Замѣтне се, що сей панокъ хиньскій возить зъ собою трумну, щобъ на выпадокъ смерти мôгъ бути въ народной, хиньскôй трумнѣ похованый.

тинець коло Коломыѣ — пôдъ опѣку митрополичого свояка, Пѣстиньского пароха о. Левицкого. Въ тôмъ закутку пробувъ Головацкій вôдъ р. 1343 до 1848. Всежь таки й тамъ Головацкій найшовъ добрыхъ товаришѣвъ-сусѣдôвъ, а то: о. Йосифа Сокольского зъ Хôмчина, що купувавъ славянскѣ книжки и пренумерувавъ „Slavische Jahrbucher" (Славянска Лѣтопись), що займала ся и рускими справами и выходила въ Липску, въ Нѣмеччинѣ, далѣ о. Кирило Блонскій изъ Шешоръ, а особливо звѣсный намъ уже директоръ Верещиньскій у Коломыѣ.

Вагилевича запхали ажь у стрыйскѣ горы, тай пôсля 1848 р. переслѣдували его такъ, що для спасеня вôдъ св. Юра, мусѣвъ перейти на вѣру лютерску, а врештѣ зовсѣмъ покинути ся попôвства, стати свѣтскимъ чоловѣкомъ та заробляти на кусень хлѣба у Полякôвъ. Свои не дали ему дыхати, вôдбили его вôдъ працѣ для рôдного народу, и вôнъ пôдносивъ своими многоучеными писанями чужѣ письменства: польске и ческе. Умеръ майже зъ голоду въ 1866 р.

Шашкевича, правда, высвятили 1838 року, але гонили его по мізерныхъ парафіяхъ; яко щирый прихильникъ простого народу вôнъ не мôгъ дерти бѣдныхъ людей, а цѣсарска каса довгій часъ не выплачувала ему пенсіѣ, такъ що бѣдувало ся дуже зъ жѣнкою й дѣточками. Въ тôмъ горю, его найбôльше пôддержувала жѣнка, Юлія зъ Крушинскихъ, котру Маркіянъ дуже любивъ, а котра жіе й доси. Умеръ на сухоты 1843 р., въ 32 року житя. Въ слабости вôнъ бувъ ослѣпъ и оглухъ. До самого скону надѣявъ ся, що чейже цѣсарска каса выплатить ему грошѣ и вôнъ зможе поѣхати въ горы для поратôвлѣ здоровля... Та дарма... То бувъ творецъ и головный стовпъ руского письменства, тай одинъ изъ найпершихъ просвѣтителѣвъ нашого народа: вôнъ и евангеліе переклавъ на просту мову и уложивъ першу руску читанку для молодѣжи у простôй мовѣ.

Не лѣпше поступали и зъ Миколою Устіяновичемъ, що написавъ 1836 р. по мужицкому вѣршъ п. з. Слеза на гробѣ Гарасевича (ученый канонікъ), а потôмъ вѣршъ на скôнъ Шашкекича — по польски (зъ боязни за руске слово). Устіяновича также мали за небеспечного политичного переступника, робили у него ревізію, не хотѣли высвятити, ажь мусѣвъ протоколярно оправдати ся, тай то даремне, бо яко непевного чоловѣка, его держали пôдъ доглядомъ поліційнымъ до самого 1848 р.

Устіяновичь тежь бувъ попомъ на селѣ, у стрыйскихъ горахъ и то до него мавъ приѣхати Шашкевичъ, на курацію.

Якъ тодѣ переслѣдовано по селахъ такихъ попôвъ, якъ Шашкевичъ, Устіяновичъ, Головацкій и др. видно буде найлѣпше на однôмъ примѣрѣ, на О. Стефанѣ Григоровичу, котрого треба вважати за першу ластôвку просвѣты по нашихъ селахъ и за одного зъ найбôльшихъ мученикôвъ еѣ. Ст. Григоровичь родивъ ся въ р. 1815, и бувъ попомъ у Залучу надъ Черемошемъ, коло Снятина. (Залуче всего кôлька миль вôдъ Микитинецъ). Вôнъ звернувъ увагу на сѣльску молодѣжь, завѣвъ при еѣ помочи школу ще въ 1825 р. и зразу самъ учивъ у нѣй дѣтей читати, писати, рахункôвъ, религіѣ, библіи, толкувавъ по народному евангеліе вывчивъ гарно нотного церковного спѣву и люде стояли тамъ у церквѣ зъ книжками въ рукахъ... Утомивши ся, вôнъ поручавъ се дѣло способнымъ дякамъ, але трохъ дякôвъ, одному по однôмъ, дѣдичь вôддавъ за те до войска. Григоровичь знову узявъ ся за дѣло самъ и такъ працювавъ до смерти. Мѣжь иншимъ вôнъ закупивъ усѣ рускѣ книжки и казавъ ихъ читати передъ громадянами. То було саме въ тѣ роки, коли мѣжь семінаристами пôдносивъ ся рускій духъ. Почуте рôдной мовы змогло ся у залуцкой громады такъ, що вона ще въ 1830—40 рр. посылала жалобы до губерніи тôлько по руски и то по простому, такъ якъ говорили въ громадѣ.

Послухайтежь теперь, що було за те все Григоровичеви. Ось що пише (въ „Вѣстнику" 1850, ч. 93) сусѣдъ его И. В. (поправляю тôлько мову): „Домінія ненавидѣла его, що вчивъ сѣ подданыхъ читати и писати, прозывали его бунтовникомъ народу, клеветали и чернили его передъ урядомъ духовнымъ и свѣтскимъ, гонили, творили пакости, не давали ему челяди удержати дома, дяка при церквѣ, бо забирали ихъ до войска. Нѣхто не хотѣвъ наймити ся у него, господарство его мало и то пропало, затроено ему жите жовчію... Що скаже потомство на те, коли вчуе, що многѣ наказы властей взывали духовныхъ закладати школы, а коли такій одинъ найшовъ ся, що то совѣстно въ дѣло ввести старавъ ся, то гôрко за те гоненый бувъ! Що скажуть на те, коли вчують, що на паперѣ чоловѣколюбивѣ законы и многочисленнѣ находились, а по краю неуцтво, темнота панувала! Дякуйте Богови потомки, що не видите панованя лицемѣрства, не будете оглядати очима вашима насильствъ и наскудствъ, котрыхъ допускали ся сынове свѣта сего въ щастю своимъ... Григоровичь стоявъ у свôй часъ безъ прикладу. Его сумна доля вôдстрашувала всѣхъ вôдъ закладаня школъ и вченя дѣтей, нѣхто не хотѣвъ ити въ слѣдъ за мужемъ, котрого гонено за вѣрне сповнене обовязкôвъ; та найшли поводъ оправдувати свое недбальство въ тôмъ дѣлѣ, показуючи на того мужа не признаного; его самого incensatum galatum (шаленымъ галатомъ). Намятаю, якъ нынѣ, що коли менѣ разъ оповѣдавъ, якъ ему знатный старшій прилюдно докорявъ, якъ ему доѣдали, и що вôнъ при вôдвѣдинахъ канонічныхъ (митрополита Левицкого, вôдъ р. 1818) слухати мусѣвъ, то видѣвъ я на лицѣ его великій сумъ, велике обурене, вôнъ глибоко чувъ образу. Та бувъ вôнъ мужъ сильный, нещасте не могло перемочи его духа; — я видѣвъ, якъ незабаромъ чорна хмара зъ его лиця счезла, и вôнъ выпогожденый ухопивъ мене за руку и сказавъ: Богъ батько, Ему да будетъ слава, не уставаймо въ дѣлѣ нашомъ, творѣмъ добро, поки день: зло мине ся, добро буде".

(Дальше буде).

НОВИНКИ.

— Батьки нашои державы, сенаторы и послы, покôнчили 11. с. м. свои тяжкй нарады и розъѣхались домôвъ. Черезъ шѣсть мѣсяцѣвъ буде спокой въ Вашингтонѣ. — Клевеляндъ поѣде на рыбы, а рôжнй партіи будуть скликувати конвенціи и радити, хто на другій рôкъ вмѣсто Клевелянда буде ѣздити на рыбы и на качки.

— Въ першихъ дняхъ червня выславъ галицкій Выдѣлъ краевый до Бразиліи Д-р. Семирадзкого и О. Ив. Волянского (бувшого пароха въ Шенандоа, Па) для засягненя докладныхъ информацій, а Кардиналъ выславъ на свой коштъ на душпастыря О. Никона Роздольского.

— Въ мѣстѣ Barcelona въ Испаніи, пôдчасъ процесіи въ свято Божого Тѣла (Найсв. Евхаристіи) дня 4. юнія, кинувъ якійсь злочинецъ бомбу помѣжъ народъ. Шѣсть осôбъ зôстало забитыхъ на мѣсци, а бôльше якъ 50 тяжко раненыхъ. Есть то дѣло анархистôвъ.

— Коронація россійского царя Николая II. вôдбула ся въ Москвѣ величественно. Коштувала міліоны. Представителѣ державъ зъ цѣлого свѣта бавили ся, якъ пристоитъ. Навѣть бѣдный народъ московскій мôгъ того дня пити и ѣсти зъ ласки царя. Все вôдбулось благополучно, тôлько стала ся маленька шкода. Три тысячки людей забито и много раненыхъ. „Public Ledger" доносить, що злодюги — чиновники царскй умысне приготовили бучу пôдчасъ обѣду бѣдныхъ, щобъ закрыти тй всѣ шахрайства, якихъ допустилй ся при выдаткахъ на обѣдъ для народу. Всѣ газеты въ цѣлôмъ свѣтѣ дуже строго обговорюють тй кровавй сцены пôдчасъ коронаціи „помазанника Божого" и ворожать Россіи, що се послѣдна кровава коронація россійского царя.

— Въ Providence, R. I. въ фабрицѣ полотна зôставъ арештованый оденъ Полякъ, при котрôмъ найдено въ его пачиню обѣдовôмъ (динерцѣ) кусникъ полотна, вартости 7 центôвъ. Заплативъ вôнъ за тое 79 дол. кары и коштôвъ и мусѣвъ вôдсидѣти кôлька дней арешту. Нехай-же то буде перестoрога для другихъ робôтникôвъ, щобы не лакомились на яку нибудь дурницю.

— Въ Brean, Tex. дня 11. червня зôбрало ся 300 узброеныхъ мужчинъ коло мѣсцевои вязницѣ, зъ котрои вытягнули трохъ людей, а именно L. Whitcheag, G. Johnson и J. Reddik и вывѣвши ихъ до недалекои мѣсцевости. всѣхъ трехъ красненько черезъ повѣшене выслали на другій свѣтъ. Всѣ три виновники допустили ся збродне на невѣстахъ.

— Въ мѣстѣ Johnstown, Pa. дня 10. с. м. експльодовало 180 бань динаміту на колеѣ Пенсильванія. Оденъ чоловѣкъ забитый на мѣсци, а 6 тяжко раненыхъ.

— Сумный конецъ забавы. Въ Pittsburg, Pa. дня 7. с. м. т. е. въ недѣлю заарештовано ту 18 Полякôвъ и 5 Словакôвъ на Beaver Ave. Попило ся то братство якъ не Боже сотворѣне, та само собою розумѣе ся порядно и побились. Крикъ, гукъ, трѣскъ, були такъ великй, якъ-бы ся велика вôйна вôдбувала. Лупило ся братство всѣмъ тымъ, що кому пôдъ руку попало. Щобъ набрати вôдваги до такои ломотапины, выпито на куражь 25 кекôвъ пива и щось до десятки ґальонôвъ віски. За свои порозлупованй лобы, та поломанй части тѣла заплативъ каждый по 5 дол., а трехъ бôльше воевничихъ пôслано на охолоду до робочого дому.

— Для приятности. Коли одного разу мавъ приѣхати цѣсарь до Пешту на Угорщинѣ на выставу (чи то не було припадково теперь? прим. зецер.) бувъ тамъ втогды бурмѣстромъ, чоловѣкъ зненавидженый черезъ мешканцѣвъ. Бурмѣстръ на посѣдженю Рады мѣйской сказавъ, щобы Рада ухвалила таке принятіе, котре-бы 1) було несподѣванкою для цѣсаря, 2) мало що коштовала, а 3) справила для народу приятнôсть. — На другій день по оголошеню того внесеня, отримавъ бурмѣстръ листъ, розумѣесь безъ пôдпису, а въ лѣстѣ тôмъ таку раду: „Найлѣпше буде на принятіе цѣсаря повѣсити пана бурмѣстра; буде 1) несподѣванка для цѣсаря, 2) не дуже буде коштовати, а 3) для цѣлого народу справить велику радôсть.

— Въ Leavenwoth, Kas. дня 7. с. м. обôрвала ся хмара и залляла цѣлй околицѣ. Сутерины и першй поверхи домôвъ зôстали залитй водою. Четверо людей утопило ся. Шкода величезна. — Въ Wichtila, Kas. страшна буря перетягла черезъ мѣсто и цѣлу околицю въ недѣлю дня 7. с. м. Градъ вытовкъ всьо збôже. Великй шкоды понесли за-для бурѣ и граду, фармеры въ полудневой Канадѣ и Оклягомѣ. Зô всѣхъ сторôнъ въ стейтахъ Мінесота и Дакота, доносять о великихъ шкодахъ здѣланыхъ черезъ бурю и перуны.

— Пишуть до Ню Йорку, що цѣна всѣхъ ґатункôвъ угля краевого, зôстане пôдвыжшена о 25 цен. на тонѣ. Подвыжшене цѣны мае наступити вôдъ 1. липня с. р. Продукція угля на мѣсяць липень мае бути побôльшена зъ 1,000,000 тонъ, на 4,500,000 тонъ.

— Въ Elyria, O. Якійсь трампъ зъ пôмсты, що ничо не дôставъ, пôдпаливъ стодолу фармера H. Chappel. Зять Chappela Wm. Hobid, котрый случайно надôйшовъ на тое якъ трампъ пôдпалювавъ стодолу, зôставъ черезъ трампа застрѣленый. Въ коротцѣ потому самъ Chappel пôшовъ до стодолы, а коли вôдтворивъ двери, дымъ такъ его одуривъ, що той стративъ притомнôсть, та спаливъ ся.

— Въ мѣстѣ Esseg въ Кроаціи зôставъ дня 13. с. м. повѣшеный Франкъ Савка, славный товаришъ свого славного вожда Рози Шандора. Коли 25 лѣтъ тому назадъ зôставъ Савка зъ Розомъ Шандоромъ зловленый, дôставъ Савка лишень 20 лѣтъ вязницѣ, за свои честнй дѣла. Савка, хлопъ величезный, медвежои силы высидѣвъ свое, а выйшовши по 20 рокахъ зъ вязницѣ, не мôгъ забути на давне жите, та ставъ ся наново розбишакою. Довго дививъ ся рядъ на тое черезъ пальцѣ, богато прощано Савцѣ, ажъ коли послѣднымъ часомъ допустивъ ся страшного мордерства, зловлено его та засуджено на смерть. Савка провадженый пôдъ шибеницю, то спѣвавъ собѣ пѣсоньки, то файку куривъ, такъ само якъ его вождъ Роза Шандоръ. Коли ставувъ пôдъ шибеницевъ, поклепавъ ката (шерифа) протекціонально по рамени, та сказавъ: „Памятай щобысь добре зробивъ свою штуку зô мною, щобысь припадково дурньомъ не зôставъ — тай задиндавъ 75 лѣтный Савка.

— О. А. Камѣньскій зъ Wilkes Barre, Pa. обнявъ сими дними приходъ въ Hazleton, Pa., а О. Н. Стецовичь перенѣсъ ся зъ тои парохіи до Braddock, Pa.

— Дня 14. юлія с. р. вôдбуде ся въ Олифантѣ вѣче всѣхъ гр. кат. священникôвъ американьскихъ.

Посмертнй вѣсти.

Иванъ Турчикъ родомъ зъ Жидôвского, въ Галичинѣ, лѣтъ 18 зôставъ забитый въ фабрицѣ карпетовой въ Юнкерсъ.

Вѣчная ему память!

Справы робôтничй.

— Shamokin, Pa. Робота поправила ся и иде досить добре. — Брехи рединьскои компаніи роблять по 5 дней по 9 годинъ. — Люкфілдра и Гапа розпочали робити повною силою. Есть надѣя, що довшій часъ такъ потревае. — Басове (наставники) въ нашихъ брехахъ на околицѣ жадають вôдъ робôтникôвъ, щобы ся выказали чи мають американьскй папери, если не другй то бодай першй. Безъ паперôвъ, (т. е. що вôнъ есть citizen) роботу нихто не дôстане.

— Mt. Carmel, Pa. Робота иде однаково досить добре, однакъ народу бôльше ся понасходило, якъ потрѣбно робôтника.

— Ashland, Pa. Робôтники тутейшихъ брехъ застрайковали понеже имъ знижено платню о 10 цнт. вôдъ воза. Въ сусѣднôмъ мѣсточку Centralia, Pa. вôдбуло ся велике зôбране робôтникôвъ, и можна сподѣватись, що загальный стрейкъ розширить ся на всѣ брехи належачй до лігайскои компаніи.

— Beaver Falls, Pa. Ту зôстала вôдтворена нова фабрика до выробляня руръ зъ капиталомъ $300.000. — Великй забудованя „Economy Cutlery Works", закуплено на сю фабрику, въ котрôй дôстане роботу надъ 500 людей.

— Rankin, Pa. Въ ґарляндскôй фабрицѣ застрайковали робôтники и фабрика зôстала замкнена. Около 150 робôтникôвъ зôстало безъ працѣ.

— Johnstown, Pa. Въ фабрицѣ желѣза „Cambria Co." кôлька дней тому назадъ згинуло страшною смертію двохъ робôтникôвъ: Milton B. Roger 35 лѣтъ, жонатый и John Moore 24 лѣтъ, самотный.

ДЕ-ЩО ЦѢКАВОГО.

— Выбирайте папери американьскй, якъ не хочете мати колись клопоту!

— Въ стейтѣ Вісконзінъ натрафили на новый рôдъ птахôвъ.

— Въ Японіи есть лишь одна фабрика на шкôряне обуве. Звычайно Японцѣ носять сандалы.

— На свѣтѣ Божôмъ жие 330 тысячь безногихъ Англикôвъ.

— Въ Daadwood въ банку мають кусокъ золота, що важить 125 фунтôвъ, а цѣнять его на 30 тысячь дол.

— На Угорщинѣ мае бути 2,741,940 циганôвъ.

— Дерево мочене въ соленôй водѣ буває тверде и тревале на огонь.

— Катедра св. Павла въ Римѣ есть оцѣнена на 450 тысячь дол.

— Султанъ занзибарскій не терпить невôльництва, а польскй ґрафы въ Галичинѣ радй бы дуже.

— Мѣсто Камденъ выробляе бôльше кораблѣвъ, якъ котре инше мѣсто Сп. Державъ.

— Въ Россіи жие оденъ мужикъ вже 139 лѣтъ.

— Найглубша копальня въ Анґліи находить ся въ верху Ахтонъ Мосъ. Глубока 3150 стôпъ.

— Нѣмеччина посѣдае въ Африцѣ 900 квадратовыхъ миль землѣ.

— Батько жидôвъ Ротшильдôвъ ще въ р. 1800 бувъ ганделесомъ.

— Зъ Аргентины вывозять богато кедрового дерева.

— Анґлія мае бôльше желѣзниць, якъ Сполученй Державы.

— Въ Парижи будуть ставити пôдземну желѣзницю.

— Чимъ скорше выберайте папери, бо туй туй бѣда.

— Кождого дня умре на свѣтѣ 98,848 людей, на одну минуту 67.

— Найбôльше злодѣѣвъ на свѣтѣ есть въ Хинахъ.

— Италія хоче змонополізовати всѣ аптики.

— Зголошуйтесь по „Свободу".

СМѢХЪ И ПРАВДА.

Американьскій гуморъ. Перестороги для переходячихъ ся:

1) Не диви ся на лѣво, коли идешь на право.

2) Не носи ани парасоля ани палицѣ такъ, щобы вôнъ заграживъ очамъ твоихъ ближнихъ.

3) Не переходи черезъ середину улицѣ въ тôй надѣи, що надходяча стрѣткара скрутить зъ шинъ для твоеи пріятности, щобы тя оминути. Дивне то може право, але стрѣткара мае першеньство.

4) Не посуджай никого, если черезъ неувагу послизнешь ся на ховзкôмъ камени и стовчешь собѣ найделикатнѣйшу часть тѣла.

5) Не пробуй ходити по обохъ ходникахъ (сайдвокахъ) вôдъ разу, еслись ся добре угостивъ на именинахъ твоеи бабки. Памятай що и другй проходячй мають тое само право, повиненъ есь его ушановати.

6) Не влазь въ руки полисмена, если чуешь, що совѣсть твоя не цѣлкомъ чиста.

7) Найлѣпше зробишь, якъ не будешь цѣлкомъ ходити по улицѣ, если маешь за що заплатити стрѣткару.

Заплатили за „Свободу":

Всч. О. А. Каминьскій	1.00
Всч. О. М. Балогъ	2.00
Ан. Пѣкотъ	2.00
Ант. Онущакъ	2.00
Як. Корбелякъ	1.00
Данько Михальскій	1.00
Акимъ Поручникъ	1.00
Кузма Свала	2.00
Петро Русинъ	1.00
Василь Гамбаль	1.00
Петро Голодъ	1.00
Іосифъ Бубнякъ	1.00
Михаилъ Зелемъ	1.00
Іосифъ Осенякъ	1.00
Онуферъ Ковтко	1.00
Метод. Кѣсельовскій	1.00
Гр. Гукъ	1.00
Дмитро Демяновичь	1.00
Мих. Ковтко	1.50
Василь Карлякъ	1.00
Дмитро Ванько	2.00
Мойсей Демчко	2.00
Данько Поповчакъ	1.00
Теодоръ Цѣслякъ	1.00
Мих. Курила	1.00

Новй книжки.

Гр. Лелива звѣстный авторъ знаменитои книги: „Польско-Русскія отношенія" написавъ интересну книгу на россійскôмъ языцѣ пôдъ заг. „Положеніе литовскаго народа въ русскомъ государствѣ". Книжка та вышла сими днями зъ друкарни „Свободы" въ Шамокінъ, Па.

Выдавництво час. „Свобода" Ч. 1.

Овразки зъ америки

написавъ Бузько. Шамокінъ, Па. 1896. Зъ друкарнѣ „Свободы".

Цѣна .... **10 цнт.**

Выдавництво наше почали мы отсими ориґінальными, цѣкавыми, американьскими образками. Слѣдуюча книжка буде передрукъ дуже цѣнной исторіи „Народный рухъ Австро-Угорскихъ Русинôвъ" М. Павлика. По при ту книжочку задумали мы выдати дуже цѣкаву історійку, але почекаемо, якъ нашй люде будуть куповати першу книжочку. Прецѣ кождому звѣсно, що накладъ коштуе грошѣ, а де ихъ взяти, якъ нѣхто не споможе. Купуйте Братя книжки, а мы постараемось для васъ о такй краснй, поучаючй, якихъ еще не читалисте.

ОГОЛОШЕНЄ.

Читайте добре и мѣркуйте!

Вже друкуе ся „Календарь" тов. „Союзъ". Та книжка повинна находити ся въ хатѣ кождого письменного амер. Русина. Будуть образки, повѣстки и научнй статѣ. Хто хоче мати „Календарь" най наперѣдъ зголосить ся на адресу: Rev. Nestor Dmytriw P. O. Box 599 Mt. Carmel, Pa. — „Календарь" буде стояти 50 цнт. Чистый доходъ призначеный на желѣзный фондъ тов. „Союзъ".

Зголошуйте ся наперѣдъ, бо потôмъ може не стати, якъ мало выдрукуемо.

Въ редакціи „Посланника" въ Лапшинѣ почта Бережаны въ Галичинѣ можна дôстати молитвословъ друкованый латиньскими буквами пôдъ заг. „Pid krestom". Много у насъ есть Русинôвъ, котрй не вмѣють читати рускихъ буквъ и зъ тои причины уживають польскихъ, або словацкихъ молитвословôвъ. — Хто-бы хотѣвъ такій молитвословъ мати, най зголосить ся до Редакціи „Свободы".

Основане въ Олифантѣ Товариство любителѣвъ музики (складаюче ся изъ 10 членôвъ) пôдъ пазвою:

„Русско-славяньска музика" (орхестра)

грае зъ нотъ пôдъ управительсвомъ **Ювеналя Обушкевича** на смычковыхъ инструментахъ, — хорошіи русскіи, словеньскіи, польскіи, венгерскіи и англійскіи таньцѣ и марши.

Кто изъ краянôвъ Русинôвъ, Словакôвъ, Полякôвъ желалъ-бы собѣ на весѣляхъ, Екскурсіяхъ, баляхъ хорошой музики, най удасть ся на адресу:

Juwenal Obuszkewicz & Co.
OLYPHANT, PA.
P. O. Box 388.

Глядае ся! Где есть?

Михаилъ Венцель, родомъ зъ Грабу, пов. Ясло, Галичина. Приѣхавъ зъ краю 1884 р. мае перебувати гдесь коло Ню Іорку (New York). Хто-бы о нѣмъ знавъ нехай подасть вѣстку на адресу:

Asafat Kurywka
226. Boy str.
Shamokin, Pa.

БУСЬКИ.

Зъ весняныхъ образковъ.

Бузьки вертали зъ вирѣю. зъ далекого полудня... И чимъ больше зближались до любои, рôднои краины, тымъ веселѣйшими ставали, тымъ больше спѣшились, тымъ бадьорнѣйше краяли воздухъ своими крылами. Ось-ось, ще трохи, а вже розстелить ся передъ нами наша рôдня, пôвнична краина! — здалось немовь говорили до себе въ тôмъ великôмъ поспѣху...

И та рôдна краина вкôнци розстелилась передъ ними, наче красный, у веселй цвѣты тканый килимъ. Сонце любо усмѣхало ся зъ синього неба, посылаючи на землю теплй, благодарнй промѣнѣ. Пôдъ тыми промѣнями леды стаяли, а рѣчки весело грали, мовь малй дѣти жибонѣли, тулились до бôльшихъ рѣкъ и плыли все дальше до моря. Бѣла скатерть снѣгу уступила зъ пôль и луговъ, а очамъ бузькôвъ показали ся широкополй ланы, зеленѣючй густою рунію озимины — жита пшеницѣ — ополоканй теплымъ весняным дощикомъ. А по поляхъ, мовъ тй мурашки — заходять ся коло весняной роботы хлѣборобы. Однй орють, выгойкуючи на сивй волики, другй сѣють, зъ розмахомъ кидають зерно въ сыру землю, а всѣ радй, а всѣ веселй, одушевленй надѣею на добрый урожай. Вздовжь рѣчокъ и рѣкъ тягнуть ся просторй луги--долины и нѣбы усмѣхають ся до бузькôвъ, нѣбы запрошують до себе, щобъ на нихъ вôдпочили, погуляли. И лѣсôвъ видно богато: однй зеленй сосновй боры, другй чорнй, стоять, о чôмсь шепчуть зъ-тиха межи собою, выгрѣвають ся до сонця. А середъ тои рôзнородности видпѣють ся порозкиданй села, хаты на весну свѣжо повыбѣлюванй, окруженй садочками... Ось, ще недовго, а темный лѣсъ розôвесь, зазеленѣе, загуде могутну пѣсню и луги зазеленѣють,зацвитуть лотачею, зацвитуть садочки по селахъ, широкй поля заколышуть ся зеленымъ збôжемъ, наче тое море — и тогдѣ буде разъ хороню! тогды буде ще любѣйше, ще веселѣйше, мовь у раю.

О, ты рôдна краино! Якъ у тебе красно, якъ у тебе солодко, кôлько въ тебе простору! Е де, дякувати Богу жити, е де подѣтись!

И бузьки радй витають рôдный край зъ-пôдъ небесной синявы, крутять ся колесомъ, немовь танцюють зъ великои радости, весело клекочуть...

— Та летѣмъ, летѣмъ чимъ скорѣйшъ до батькôвского гнѣзда, до рôдной стрѣхи!

И бузьки прилетѣли до рôдной стрѣхи, заклекотали весело, закрутились колесомъ и зъ розмахомъ сѣли на рôдне гнѣздо и стали цѣкаво розглядатись по рôднôмъ обôйстю, стали его витати пôсля довгои розлуки...

— И ось насъ маете! — здавалось немовь говорили — и ось мы знову до васъ прилетѣли, мѣсця родимй, бо злети свѣтъ вздовжь и впоперекъ, то нѣгде таки не есть такъ добре, якъ у себе, дома, на рôднôмъ гнѣздѣ... А ты, господарю, выйди но зъ хаты, най мы тебе повитаемо та подивимось, чи ты здоровъ, чи твоя жѣнка й дѣти здоровй, чи щасливй, чи веселй?...

Но зъ хаты нѣхто не выходить, на подвôрю не видко нѣ людины, нѣ худôбки, нѣ навѣть домашнои птицѣ; глухо и пусто довкола, наче-бъ хто вѣникомъ замѣвъ цѣле обôйстя... Плоты пооблѣтали, но господарь чомусь-то ихъ не городить, не ладнае; у хаты стѣны такожъ пообпадали,но господиня ихъ не лѣпить, не бѣлить; а на подвôрю малй дѣти не грають ся на сонци, не витають веселымъ крикомъ бузькôвъ, довго ожиданыхъ вѣщунôвъ весны. Пусто, тихо довкола, мовь ангелъ смерти перелетѣвъ недавно черезъ те обôйстя.

Бузьки розглядають ся здивованй и чимъ-разъ бôльшій острахъ и якійсь смутокъ ихъ огортае...

— Гей, господарю! та де ты подѣвъ ся вразъ зô своею родиною? Чи вы часомъ, Боже борони, не вымерли черезъ зиму?!...

Прилетѣвъ маленькій воробчикъ и розъяснивъ бузькамъ цѣлу рѣчь.

— Не вмеръ вашь господарь, но й не видѣти вамъ его больше. Гей, було ему, братчики рôдненькй, тутъ дуже тяжко жити: хлѣба не було нѣ шматочка, а въ коморѣ нѣ пучки муки, нѣ однои крупочки, нѣ одного пшонця, та й не було чимъ жити, не було ему чимъ дѣтокъ годувати, а ще до того не було въ що одягнути ся, нѣчимъ хаты огрѣти. Бѣдувавъ вашь господарь зô своею родиною, голодувавъ, а вкôнци побачивъ сердешный, що ему тѣсно въ рôднôмъ краю, що ему прійдесь тутъ зъ голоду вмерти, та й покинувъ рôдне гнѣздище, всього вôдрѣкъ ся... Забравъ жѣнку, забравъ дѣти та й потягнувъ зъ другими сѣромахами, такими, якъ вôнъ, у далеку, непевну чужину, за высокй горы, за широкй моря, и вже вôнъ больше не вернесь до дому, а въ тôй пустцѣ мешкають теперь совы зъ пôчвидами. Ось яка новина, братчики рôдненькй!

Коли бузьки ту новину почули, тогдѣ ще больше посмутнѣли, похилили головы, опустили крыла и тужно й жалôбно стали клекотати...

Молись, трудись, учись, до СОЮЗА запишись, до читальнѣ ходи, Бога въ сердцю май, ближнього люби, церковь посѣщай, Свободу читай, Русь святу люби, доброму научай ся, грошей не марнуй, въ процеса не вдавай ся. Въ льотерію не грайте, тôлько грошь щадѣть. Братя! намъ треба „Народного Дому", ану скиньтесь по центови. Се не забувайте! . . . . Буде зъ васъ.